Kirjallinen kysymys KK 200/2016 vp

Heli Järvinen vihr ym.

Kirjallinen kysymys omaishoidon tuen tasavertaisesta saamisesta asuinpaikkakunnasta riippumatta

Eduskunnan puhemiehelle

Omaishoitajalla tarkoitetaan henkilöä, joka hoitaa ja huolehtii ikääntyneestä, pitkäaikaissairaasta tai vammaisesta läheisestään. Vuonna 2013 Suomessa arvioitiin olevan noin 350 000 omaishoidettavaa, joista arviolta noin 60 000 on sitovia ja vaativia. Vain pienellä osalla omaishoitajista on kuntansa kanssa sopimus, jonka perusteella he saavat rahallista omaishoidon tukipalkkiota. Sopimuksia oli vuonna 2012 noin 40 000 eli vähän yli 11 %:lla kaikista omaishoitajista. On arvioitu, että omaishoidolla säästetään yhteiskunnan varoja 2— 2,8 miljardia euroa, koska omaishoito on huomattavasti halvempaa kuin laitoshoito.

Omaishoidolla on olennainen sija ikääntyneiden ihmisten hoidossa ja hoivassa. Vuonna 2008 hyväksytyissä Ikäihmisten laatusuosituksissa asetettiin tavoitteeksi, että tänä vuonna 5—6 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä olisi omaishoidon tuen piirissä. Tavoite ei ole toteutunut: kunnat eivät ole tehneet siinä määrin uusia omaishoidon tuen sopimuksia kuin valtakunnallisesti asetettiin tavoitteeksi.

Kunnilla on vaihtelevat käytännöt siitä, miten ne tukevat ja edistävät omaishoitoa. Kunnat voivat tukea omaishoitoa maksamalla hoitajille omaishoidon tuen palkkiota. Laissa määritelty tuen vähimmäismäärä on 1.1.2012 alkaen 364,35 euroa kuukaudessa. Rahallisen tuen lisäksi tai sijaan kunnat voivat antaa omaishoitotilanteisiin apua ja tukea muun muassa kotipalveluiden sekä kyyditys-, asiointi- ja sijaispalveluiden muodossa. Myös Euroopan sosiaalisten oikeuksien komitea on huomauttanut Suomen rikkovan Euroopan sosiaalista peruskirjaa, koska omaishoidon tuen kriteerit ja maksatus vaihtelevat paikkakunnittain.

Omaishoidon kehittämisen kannalta kiireellisintä on turvata omaishoitajien tasavertainen kohtelu heidän asuinkunnastaan riippumatta. Nykyisellään omaishoidon tukipalkkio on kuntien vastuulla ja määrärahasidonnaista. Tämä on johtanut siihen, että kuntien välillä on räikeitä eroja omaishoitajien kohtelussa ja omaishoidon tuen maksamisessa: osassa kuntia otetaan uusia omaishoitajia sopimusten piiriin, osassa pidetään omaishoitajien määrä vakiona pitäen määrärahat samalla tasolla vuodesta toiseen ja osassa kuntia sopimuksia irtisanotaan jopa kesken vuoden.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Valmis
5.0

Kirjallinen kysymys KK 200/2016 vp

Miten hallitus aikoo huolehtia siitä, että kaikilla suomalaisilla omaishoidon tukea saavilla on yhtäläinen ja tasavertainen mahdollisuus saada yhtenäisillä maksukriteereillä samansuuruista tukea asuinpaikastaan riippumatta?

Helsingissä 7.4.2016

Heli Järvinen vihr
Outi Alanko-Kahiluoto vihr
Pekka Haavisto vihr
Antero Vartia vihr
Johanna Karimäki vihr
Olli-Poika Parviainen vihr
Touko Aalto vihr
Ville Niinistö vihr
Hanna Halmeenpää vihr
Krista Mikkonen vihr
Emma Kari vihr